

Załącznik nr 1

do Statutu Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu

Opracowany we współpracy z Radą Rodziców Zespołu Szkół Specjalnych nr 105

Zatwierdzony Uchwałą Rady Pedagogicznej z dn.30 sierpnia 2017r.

**PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 105
IM. JULIANA TUWIMA W POZNANIU**

Spis treści:

1. Wstęp.
2. Rozdział 1: Cele pracy wychowawczej i profilaktycznej.
3. Rozdział 2: Zadania wychowawcze i profilaktyczne szkoły.
4. Rozdział 3: Współpraca ze środowiskiem ucznia.
5. Rozdział 4: Uwagi końcowe.
6. Podstawa prawna.

*„Człowiek nie tylko pamięta, ale i zapomina,
nie tylko się myli, ale poprawia swoje różne błędy,
nie tylko gubi, ale i znajduje.*

Można się nauczyć pamiętać to, co dobre i pożyteczne.”

Janusz Korczak

WSTĘP

§ 1

Misją szkoły w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości nie jest jedynie nauczanie. Równie ważny okazuje się połączony z nim umiejętnie proces wychowawczy. Głównym jego celem powinno być przygotowanie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną do konstruktywnego życia w otaczającym nas świecie. Rozwijanie kompetencji adaptacyjnych u dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych uczęszczających do Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu okazuje się priorytetem. W oddziaływaniach dydaktyczno – wychowawczych ogromną rolę pełni profilaktyka, polegająca na realizacji zadań mających na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób i niekorzystnych zjawisk społecznych. Nadrzędnym zadaniem szkoły jest stworzenie wartościowego i konstruktywnego środowiska wychowawczego, które pomoże uczniowi rozwinąć wszystkie sfery osobowości, na miarę jego indywidualnych możliwości.

§ 2

Program Wychowawczo - Profilaktyczny opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym oraz profilaktycznym skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu. Realizowany jest przez wszystkich pracowników, w ścisłej współpracy ze środowiskiem ucznia (rodzinnym i lokalnym).

Rozdział 1

Cele pracy wychowawczej i profilaktycznej

§ 3

Ogólne cele wychowawczo - profilaktyczne wynikają z podstawy programowej i określają główne kierunki działań wychowawczych Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu. Do nadrzędnych celów dobrane zostały odpowiednie cele szczegółowe.

1. Tworzenie warunków umożliwiających uczniom uczącym się w szkole łatwą adaptację do nowego środowiska społecznego
 - 1) zmniejszenie u uczniów trudnych napięć emocjonalnych oraz budowanie poczucia bezpieczeństwa w pierwszych kontaktach ze szkołą
 - 2) wspieranie rozwoju osobistego ucznia w celu nawiązania prawidłowych relacji społecznych
 - 3) konstruowanie prawidłowych relacji uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel, przygotowanie do nauki uczniów, którzy nie reprezentują gotowości szkolnej
 - 4) motywowanie rodziców oraz uczniów do podejmowania działań i zachowań sprzyjających integracji ze szkołą

2. Przygotowanie do życia w dynamicznie zmieniającym się świecie współczesnym
 - 1) uświadomienie odpowiedzialności za wartość życia
 - 2) ukazywanie sensu życia oraz uświadomienie konieczności pracy nad sobą
 - 3) wspieranie samoakceptacji oraz uświadomienie własnych zalet oraz wad
 - 4) ocenianie przez uczniów własnych postępów dydaktycznych i wychowawczych; wdrażanie do adekwatnego oceniania innych osób

- 5) umiejętne planowanie swojej przyszłości
- 6) kształtowanie wrażliwości estetycznej wobec otoczenia
- 7) poznawanie i przetwarzanie różnych źródeł informacji o świecie (książka, prasa, radio, telewizja, komputer, internet)
- 8) nauczenie bezpiecznego poruszania się w świecie wykorzystującym nowoczesne technologie informacyjne i komunikacyjne (sieć internetowa, elektroniczne gry, telefonia komórkowa)

3. Kształtowanie właściwych relacji międzyludzkich

- 1) zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami na terenie szkoły oraz zasadami kształtowania prawidłowych relacji w grupie rówieśniczej
- 2) uświadomienie obowiązujących w naszym kraju praw dziecka
- 3) poszanowanie wolności człowieka i jej granic
- 4) kształtowanie poczucia odpowiedzialności podczas pełnienia rozmaitych ról społecznych
- 5) rozbudzanie szacunku wobec drugiego człowieka, kształtowanie postawy tolerancji oraz akceptacji wszelkiej odmienności (wygląd zewnętrzny, stan zdrowia, wyznanie, rasa)
- 6) niwelowanie przejawów agresji słownej oraz fizycznej w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi, przeciwdziałanie zachowaniom dewastacyjnym
- 7) wdrażanie do odpowiedniego zachowania w określonych sytuacjach
- 8) podnoszenie kultury osobistej poprzez: słowo, zachowanie, wygląd zewnętrzny

4. Przygotowanie do prawidłowego funkcjonowania w rodzinie, szkole i społeczności lokalnej

- 1) ukazywanie pozytywnych wzorców życia rodzinnego
- 2) podejmowanie działań zapobiegających nieprawidłowym postawom uczniowskim
- 3) uświadomienie roli i znaczenia środowiska szkolnego w procesie kształcenia oraz wychowania; zachęcenie do respektowania tradycji i symboli szkoły
- 4) integrowanie społeczności szkolnej, zachęcanie do utożsamiania się ze swoją klasą, szkołą
- 5) kształtowanie postawy szacunku dla mienia szkoły

- 6) zapoznanie uczniów z tradycją i kulturą regionu; poznanie wybranych zabytków naszego miasta
 - 7) współudział w życiu społeczności lokalnej
 - 8) przestrzeganie obowiązujących na terenie szkoły dokumentów (Statut, regulaminy, przepisy, instrukcje)
5. Kształtowanie postawy poszanowania polskiego dziedzictwa narodowego z uwzględnieniem kultury europejskiej
- 1) poznanie polskich symboli narodowych, a także symboli Unii Europejskiej
 - 2) rozbudzanie postawy szacunku i dumy narodowej
 - 3) zapoznanie z tradycją i kulturą polską oraz zwyczajami wybranych państw europejskich
 - 4) kształtowanie postawy tolerancji wobec innych kultur
6. Promowanie zdrowego stylu życia w formie działań profilaktycznych
- 1) kształtowanie umiejętności planowania form aktywnego i konstruktywnego spędzania wolnego czasu
 - 2) poznawanie otaczającego środowiska, ukazywanie czynników powodujących degradację świata przyrody ożywionej i nieożywionej
 - 3) uświadomienie konieczności systematycznego dbania o higienę osobistą i estetykę wyglądu zewnętrznego
 - 4) wprowadzenie podstawowych nawyków zachowań prozdrowotnych (zdrowy styl życia, przeciwdziałanie otyłości oraz niedowadze masy ciała, profilaktyka uzależnień, prawidłowe działanie w razie wystąpienia: wypadku, czy choroby)
 - 5) rozbudzanie świadomości negatywnych skutków uzależnień (narkomania, alkoholizm, nikotynizm, lekomania, zakupoholizm, uzależnienie od: dopalaczy, gier komputerowych, telewizji, internetu)
 - 6) zapoznanie z podstawowymi przepisami BHP obowiązującymi na terenie szkoły i poza jej terenem, zwiększanie bezpieczeństwa uczniów

7. Kształtowanie postawy proekologicznej

- 1) zapoznanie z podstawowymi pojęciami ekologicznymi
- 2) zachęcenie do stosowania w praktyce zasad etyczno-moralnych z zakresu ochrony środowiska
- 3) wyrobienie pozytywnych nawyków proekologicznych takich jak: segregowanie odpadów, wyrzucanie śmieci tylko w przeznaczonych do tego miejscach, oszczędne gospodarowanie wodą i energią elektryczną, kupowanie produktów w odpowiedniej ilości oraz w opakowaniach ekologicznych
- 4) ukazanie konieczności poszanowania przyrody ożywionej: dbanie o rośliny i zwierzęta (dzikie, udomowione oraz umieszczone w schroniskach)

Rozdział 2

Zadania wychowawcze i profilaktyczne szkoły

§ 4

Wszyscy pracownicy szkoły powinni brać czynny udział w procesie wychowawczym i profilaktycznym. Bardzo ważne jest utrzymywanie dobrych relacji z uczniami, traktowanie ich podmiotowo. Ponadto wskazane jest dostarczanie wzorów konstruktywnego stylu życia oraz sprawne zapobieganie wszelkim zagrożeniom i zachowaniom niepożądanym.

1. Najważniejsze zadania wychowawczo - profilaktyczne realizowane w Zespole Szkół nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu.

- 1) Przygotowanie uczniów w miarę ich możliwości do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie
 - a) nakreślenie wzorców podstawowych ról społecznych takich jak: uczeń, kolega, przyjaciel, członek rodziny (dziecko, rodzic, partner), pracownik

- b) wpajanie wartości powszechnie akceptowanych typu: szacunek, uczciwość, prawdomówność, odpowiedzialność, odwaga, przyjaźń, samodyscyplina, pracowitość, pokojowość, sprawiedliwość, solidarność, moralność
- c) niwelowanie negatywnych zachowań i postaw uczniów, przeciwdziałanie na bieżąco wszelkim zjawiskom niezgodnym z zasadami prawidłowego współżycia społecznego

2) Wspieranie rodziców w procesie wychowawczym i profilaktycznym oraz zachęcanie ich do wspólnego realizowania zadań Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu

- a) koordynowanie oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych domu, szkoły oraz środowiska lokalnego
- b) tworzenie jednolitego frontu oddziaływań na terenie całej szkoły

3) Budowanie pozytywnego klimatu w szkole

- a) diagnozowanie problemów wychowawczych i monitorowanie atmosfery życia szkolnego
- b) integrowanie społeczności szkolnej poprzez uroczystości, wycieczki, obozy rehabilitacyjne oraz sportowe, pielgrzymki, apele, stronę internetową Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu, portale społecznościowe
- c) umożliwienie uczniom poznania siebie, swoich zdolności i ograniczeń
- d) tworzenie warunków do budowania pozytywnych relacji interpersonalnych
- e) rozwijanie zainteresowań poprzez udział w zajęciach pozalekcyjnych, integracja poprzez prace w grupach łączących uczniów z różnych oddziałów

4) Wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów

- a) wyzwalanie aktywności uczniów i zachęcanie ich do samodzielności
- b) stwarzanie sytuacji umożliwiających wszechstronny rozwój uczniów
- c) prezentowanie wytworów i dorobku artystycznego na forum klasy, szkoły, miasta, kraju
- d) organizowanie i branie udziału w rozmaitych konkursach oraz imprezach artystycznych

- e) kształtowanie wrażliwości estetycznej
- f) organizowanie zajęć pozalekcyjnych stosownie do aktualnych potrzeb i zainteresowań uczniów
- g) wdrażanie do poszanowania praw człowieka oraz respektowania praw zwierząt
- h) zachęcanie do szeroko pojętego czytelnictwa bez względu na stopień niepełnosprawności (książki - proza i poezja, encyklopedie, słowniki, gazety, czasopisma, komiksy, e- booki, strony internetowe, blogi, czaty, poczta elektroniczna, komunikatory, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS)

5) Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej i przynależności do Unii Europejskiej

- a) wdrażanie do kultywowania rocznic szkolnych, lokalnych, państwowych i europejskich
- b) kształtowanie postawy tolerancji wobec innych kultur i wyznań
- c) zachęcanie do poznawania tradycji oraz zwyczajów państw Unii Europejskiej
- d) przybliżenie kultury regionu, a także całego kraju
- e) dbanie o kulturę wypowiedzi słownych

6) Ćwiczenie nawyków bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia ucznia

- a) nauka podejmowania prozdrowotnych decyzji
- b) zniechęcanie ucznia do stosowania używek typu: alkohol, narkotyki, lek, dopalacz
- c) zachęcanie do racjonalnego korzystania ze sprzętów multimedialnych

2. Sposoby realizacji zadań:

- 1) Organizacja zajęć edukacyjnych zgodnie z podstawą programową
- 2) Prawidłowy dobór i realizacja programów nauczania z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów
- 3) Stały nadzór pedagogiczny nad wszystkimi uczniami podczas lekcji i przerw śródlekcyjnych na terenie szkoły

- 4) Permanentne udzielanie uczniom pomocy pedagogicznej oraz psychologicznej – stosownie do potrzeb (indywidualnej, grupowej lub zbiorowej)
- 5) Zapewnienie uczniom opieki zdrowotnej w celu promocji i ochrony zdrowia poprzez: zajęcia edukacyjne, współpracę z pielęgniarką szkolną oraz lekarzem neurologiem
- 6) Organizowanie: imprez, wyjść, wycieczek, obozów, pielgrzymek, spotkań w formie pogadanek, gazetek, notatek na stronie www.105.edu.pl oraz poprzez media społecznościowe
- 7) Propagowanie różnorodnych zajęć pozalekcyjnych
- 8) Organizowanie praktyk zawodowych, wspomaganych dla uczniów z klas przysposabiających do pracy
- 9) Udział w: konkursach i zawodach międzyszkolnych, akcjach ogólnopolskich oraz lokalnych
- 10) Realizacja różnorodnych programów edukacyjnych, projektów, innowacji i praktyk pedagogicznych
- 11) Organizacja wolontariatu na terenie szkoły i poza szkołą

3. Zadania szkoły prowadzone są przy współpracy z instytucjami:

- 1) Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne
- 2) Samorząd Lokalny
- 3) Rada Rodziców
- 4) Stowarzyszenie na Rzecz Uczniów i Absolwentów ZS Nr 105 oraz Ich Rodzin „Trwanie”
- 5) Policja
- 6) Straż Miejska
- 7) Pogotowie Ratunkowe
- 8) Państwowa Straż Pożarna
- 9) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
- 10) Parafia
- 11) Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- 12) Młodzieżowe Domy Kultury nr 1 i nr 2
- 13) instytucje zewnętrzne wspierające szkołę (Lions Club Poznań Patria, Olimpiady Specjalne, Termy Maltańskie, Fitsuim, oraz wiele innych), prywatni darczyńcy.

Rozdział 3

Współpraca ze środowiskiem ucznia

§ 5

Warunkiem koniecznym prawidłowej realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych jest odpowiednia współpraca ze środowiskiem ucznia. Według Marii Grzegorzewskiej, „nauczyciel dziecka upośledzonego powinien nie tylko być związany z jego życiem, ale także powinien być w nurcie tego życia pogrążony”. Treści wzajemnej współpracy wyznaczają następujące potrzeby: materialne szkoły, wychowawcze dziecka, oraz kulturalne środowiska.

1. W realizacji potrzeb niezbędne jest zastosowanie różnych form i metod pracy:

- 1) konsultacje, dyżury, zebrania z rodzicami
- 2) lekcje i spotkania otwarte
- 3) udział rodziców, opiekunów w imprezach szkolnych i pozaszkolnych
- 4) kontakty korespondencyjne, wizyty domowe, komunikowanie się poprzez technologie informacyjne i komunikacyjne
- 5) organizowanie pomocy psychologicznej, finansowej, oraz materialnej stosownie do potrzeb poszczególnych rodzin
- 6) informacje ogólnodostępne na stronie internetowej szkoły i na portalu społecznościowym
- 7) proponowanie i organizowanie rozmaitych wycieczek krajowych i zagranicznych

2. Szkoła współdziała z rodzicami i opiekunami we wszechstronnym rozwoju ucznia. Traktuje ich jako równorzędnych partnerów w swojej pracy. Efektywna współpraca ze środowiskiem powinna uwzględniać przestrzeganie następujących zasad:

- 1) partnerstwa

- 2) uczciwości
- 3) płynnego przepływu informacji
- 4) jednolitości oddziaływań
- 5) aktywności i systematyczności

3. Szkoła zapewnia i umożliwia rodzicom uczniów:

- 1) współdecydowanie we wszystkich sprawach dotyczących szkoły oraz wypowiedanie się na temat jej funkcjonowania
- 2) wgląd do planów i programów realizowanych w szkole oraz możliwość ich współtworzenia
- 3) aktywne udzielanie się w Radzie Rodziców
- 4) działalność w Stowarzyszeniu na Rzecz Uczniów i Absolwentów ZS Nr 105 oraz Ich Rodzin „Trwanie”, a także w innych stowarzyszeniach działających w interesie osób niepełnosprawnych intelektualnie

4. Zespół Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima w Poznaniu ściśle współpracuje z:

- 1) domem rodzinnym
- 2) środowiskiem lokalnym
- 3) domami dziecka
- 4) ośrodkami opiekuńczo- wychowawczymi
- 5) domami pomocy społecznej
- 6) warsztatami terapii zajęciowej
- 7) fundacjami
- 8) poradniami psychologiczno- pedagogicznymi
- 9) innymi placówkami pedagogicznymi takimi jak: przedszkola, szkoły, uczelnie wyższe

Wszystkie działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły odbywają się w duchu poszanowania godności osobistej, tolerancji i zrozumienia dla innych osób.

Rozdział 4

Uwagi końcowe

§ 6

Nauczyciele zobowiązani są dążyć do wszechstronnego rozwoju ucznia, jako nadrzędnego celu w procesie edukacji. Funkcjonowanie szkoły powinno być ujmowane w sposób holistyczny, polegać na harmonijnej realizacji zadań w zakresie kształcenia, wychowania oraz działań profilaktycznych.

§ 7

Realizację szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego wspomagają:

1. Podstawa Programowa
2. Statut Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im Juliana Tuwima w Poznaniu
3. Klasowe Programy Wychowawczo - Profilaktyczne

§ 8

1. Program wychowawczo - profilaktyczny Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im Juliana Tuwima w Poznaniu jest otwarty i modyfikowany w trakcie pracy. Ulega on okresowej ewaluacji oraz monitorowaniu.
2. Sposoby ewaluacji:
 - 1) stały monitoring dokonywany przez dyrekcję szkoły oraz powołany zespół nauczycieli
 - 2) ankiety
 - 3) rozmowy
 - 4) obserwacja postaw uczniów
 - 5) opinie samorządu i nadzoru pedagogicznego przekazane ustnie lub pisemnie
 - 6) konsultacje z Radą Rodziców

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483)
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572, z późniejszymi zmianami).
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 875).
4. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. Poz. 1249)
5. Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526, 527, z późniejszymi zmianami).
6. Rozporządzenie MENiS z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2013 poz. 532).
7. Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009r. Nr 4, poz.17).
8. Rozporządzenie MENIS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. nr 11, poz.114).
9. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1998 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. nr 111, poz. 535, z późniejszymi zmianami, Dz.U. nr 113, poz. 732).
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. nr 35, poz. 230, Dz.U. z 2007 r. nr 70, poz. 473, nr 115, poz. 793, nr. 176, poz. 1238 z późniejszymi zmianami).
11. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2003 r. nr 24, poz. 198, z 2005 r. nr 179, poz. 1485).
12. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 1995 r. nr 10, poz. 55).
13. Ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r.(tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późniejszymi zmianami).
14. Statut szkoły z regulaminami i załącznikami.
15. Karta Nauczyciela.
16. Europejska Karta Praw Człowieka.
17. Art. 26 Ustawa I prawo oświatowe. Art. 84 ust. 2 pkt I prawo oświatowe ustawa z 14.12.2016r.
18. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59)